

การวิเคราะห์ปัญหาของผลประโยชน์ทับซ้อน ของผู้บริหารประเทศ

สมพจน์ กรรณนุช¹

บทคัดย่อ

ความไม่เข้าใจปัญหาของผลประโยชน์ทับซ้อน ทำให้ประชาชนขาดหลักเกณฑ์ในการวินิจฉัยความผิดเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน และเข้าใจผิดว่าผลประโยชน์ทับซ้อนไม่น่าจะมีปัญหาการทุจริต และว่าการเป็นเจ้าของธุรกิจเป็นความชอบธรรมของบุคคลผู้มีฐานะร่ำรวยที่จะเข้าสู่การเมือง จึงไม่น่าจะเป็นเหตุผลของความทุจริตหรือเห็นว่ามันน่าจะมีค่าสำคัญที่จะต้องใส่ใจในการตัดสินใจลงคะแนนเลือกตั้ง ปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อนของนักการเมืองเป็นความล้มเหลวของสังคม เมื่อใดที่สังคมมีนักการเมืองที่มีผลประโยชน์ทับซ้อน สถานการณ์เช่นนี้แสดงให้เห็นความผิดปกติของสังคมหรือเป็นสถานการณ์ที่ผิดเพี้ยนไปจากทำนองครองธรรม และมีธรรมชาตินำไปสู่ความขัดแย้งในสังคม และนำไปสู่ความสูญเสียกับทุกฝ่าย โดยหลักการนักการเมืองที่เข้ามาเป็นรัฐบาลมีหน้าที่เป็นบุคคลที่สามทำหน้าที่กำกับดูแล “ข้อตกลงของสังคม (Social Contract)” ซึ่งหมายถึงกฎหมาย กฎเกณฑ์ กติกาของสังคม เมื่อสังคมล้มเหลวในการสกัดกั้นปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อนของนักการเมือง สถานะเช่นนี้ย่อมเปิดทางให้สังคมเดินเข้าสู่แดนของสังคมทาส ปราศจากอิสรภาพในการดำรงชีวิต

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

ประกอบอาชีพ มีความเป็นอยู่แบบเร่ร่อนแค้น เนื่องจากต้องทำงานส่งส่วยให้กับผู้ปกครอง นักการเมืองมีผลประโยชน์ทับซ้อนย่อมมีผลประโยชน์จูงใจให้สะสมอำนาจทางการเมืองเพื่อเพิ่มพูนความมั่งคั่งให้ตนเองและใช้ความมั่งคั่งสะสมอำนาจที่ถูกต้องอย่างไม่รู้จบ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มีบทบัญญัติให้นักการเมืองปลอดจากผลประโยชน์ทับซ้อนแต่ยังคงล้มเหลวในการสกัดกั้นปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อน ความขัดแย้งเพื่อสกัดกั้นปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อนและการแก้ไขรัฐธรรมนูญจึงเป็นความชอบธรรมในการป้องกันสังคมไทยมิให้ก้าวเข้าสู่แดนของสังคมทาส และในการรักษาสมดุลของข้อความขัดแย้งเพื่อให้ปราศจากการครอบงำแบบเบ็ดเสร็จเพื่อคุ้มครองอิสรภาพและเสรีภาพของคนไทยอย่างเสมอภาค

Abstract

Poor understanding of the problem of politician's hidden interest precludes the public from making a sound judgment at election. Making a connection between corruption and business man politician is difficult for a lay person. Many naively believe that it is business man's rights to enter into politics to protect his interest, and there is no cause for alarm about corruption. Some voters ignore this problem and feel that corrupted politicians are acceptable. On the other hand, some people do not accept corrupted politicians, but find it difficult to communicate the idea based on technical analysis. The problem of politician's hidden interest is society's failure. As politician with hidden interest

holds ruling power, the society is considered to have slipped into disastrous track. When social conflict emerges, all parties lose. In principle, a government must act as a third person in charge of protecting “social contract”, i.e., the laws. When a society fails to elect a government without hidden interest, a society enters into a slavery state. There will be no freedom to live, to work, or to earn. Earnings will be heavily taxed, and labor will be severely exploited as slave. If a party of politician with hidden interest can get hold of power, there will be endless thirst of wealth and power. Thai constitution B.E. 2540 was designed to protect the Thai society from corrupted politician. The Kingdom of Thailand, however, has failed to keep corrupted politicians out. Corrupted politician inevitably confront social pressure and political boycott. A call for a revision of Thai Constitution is a movement to protect Thai society from entering into a slavery state and to protect against harm to freedom.

1. ความเป็นมา

รัฐธรรมนูญของราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มีบทบัญญัติห้ามรัฐมนตรีมีผลประโยชน์ทับซ้อน² คือห้ามรัฐมนตรีประกอบธุรกิจ

2 ผลประโยชน์ทับซ้อน (Conflict of Interests) มีความหมายเช่นเดียวกับผลประโยชน์ซ่อนเร้น (Hidden Interests) หมายถึงการที่บุคคลมีหน้าที่และความรับผิดชอบในกิจการที่หนึ่ง แต่กลับมีส่วนได้รับผลประโยชน์ในกิจการที่สองที่เป็นคู่แข่งกับกิจการที่หนึ่ง ย่อมปฏิบัติหน้าที่และรับผิดชอบในกิจการที่หนึ่งในลักษณะขัดแย้งกับการดำเนินงานในกิจการที่หนึ่งเนื่องจากมีความผูกพันที่จะคุ้มครองผลประโยชน์ของกิจการที่สอง Wikipedia, the free encyclopedia (Wikipedia, the free encyclopedia, available online at http://en.wikipedia.org/wiki/Conflict_of_interest, 27 October 2006) อธิบายความหมายของผลประโยชน์ทับซ้อนดังนี้ .A conflict of interest is a situation in which someone in a position of trust, such as a lawyer, a politician, or an executive or director of a corporation, has competing professional or personal interests. Such competing interests can make it difficult to fulfill his or her duties impartially. Even if there is no evidence of improper actions, a conflict of interest can create an appearance of impropriety that can undermine confidence in the ability of that person to act properly in his/her position. In the legal profession, the duty of loyalty owed to a client is generally supposed to preclude an attorney (or a law firm) from representing persons with interests adverse to those of the client. As perhaps the most common example encountered by the general public, the same firm will not represent both parties in a divorce case. More generally, conflict of interest can be defined as any situation in which an individual or corporation (either private or governmental) is in a position to exploit a professional or official capacity in some way for their personal or corporate benefit. Having a conflict of interest is not, in and of itself, evidence of wrongdoing. In fact, for many professionals, it is virtually impossible to avoid having conflicts of interest from time to time. A conflict of interest can, however, become a legal matter if an individual tries (and/or succeeds in) influencing the outcome of a decision, for personal benefit. A director or executive of a corporation will be subject to legal liability if a conflict of interest breaches their Duty of Loyalty. There often is confusion over these two situations. Someone accused of a conflict of interest may deny that a conflict exists because he/she did not act improperly. In fact, a conflict of interest does exist even if there are no improper acts as a result of it. (One way to understand this is to use the term "conflict of roles". A person with two roles - an individual who owns [stock](#) and is also a [government](#) official, for example - may experience situations where those two roles conflict. The conflict can be mitigated - see below - but it still exists. In and of itself, having two roles is not illegal, but the differing roles will certainly provide an incentive for improper acts in some circumstances.)

หรือเป็นเจ้าของธุรกิจ³ ในทางปฏิบัติหลักการห้ามรัฐมนตรีมีผลประโยชน์ทับซ้อนประสบความสำเร็จจึงมีกรณีข้อกล่าวหาขายหุ้นของตระกูลนักการเมือง ตามที่เป็นข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์และสื่อต่างๆ ในต้นปี พ.ศ. 2549⁴ ทำให้สาธารณะมีความคลางแคลงใจเกี่ยวกับ

³ มาตรา 208 รัฐมนตรีจะดำรงตำแหน่งหรือกระทำการใดตามที่บัญญัติใน มาตรา 110 มิได้เว้นแต่ตำแหน่งที่ต้องดำรงตามบทบัญญัติ แห่งกฎหมาย และจะดำรงตำแหน่งใดในห้างหุ้นส่วน บริษัทหรือ องค์การที่ดำเนินธุรกิจโดยมุ่งหาผลกำไรหรือรายได้มาแบ่งปันกัน หรือเป็นลูกจ้างของบุคคลใดก็ได้ด้วย

มาตรา 209 รัฐมนตรีต้องไม่เป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นในห้าง หุ้นส่วนหรือบริษัทหรือไม่คงไว้ซึ่งความเป็นหุ้นส่วนหรือผู้ถือหุ้นใน ห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทต่อไป ทั้งนี้ตามจำนวนที่กฎหมายบัญญัติใน กรณีที่รัฐมนตรีผู้ใดประสงค์จะได้รับประโยชน์จากกรณีดังกล่าวต่อไป ให้รัฐมนตรีผู้นั้นแจ้งให้ประธานกรรมการป้องกันและปราบปราม การทุจริตแห่งชาติทราบภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับแต่งตั้ง และให้รัฐมนตรีผู้นั้นโอนหุ้นในห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทดังกล่าวให้ นิติบุคคลซึ่งจัดการทรัพย์สินเพื่อประโยชน์ของผู้อื่น ทั้งนี้ ตามที่ กฎหมายบัญญัติ ห้ามมิให้รัฐมนตรีผู้นั้นกระทำการใดอันมีลักษณะเป็นการเข้าไป บริหารหรือจัดการใด ๆ เกี่ยวกับหุ้นหรือกิจการของห้างหุ้นส่วน หรือบริษัทดังกล่าว

มาตรา 110 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรต้อง (1) ไม่ดำรงตำแหน่งหรือหน้าที่ใดในหน่วยราชการ หน่วยงาน ของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจหรือ ตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่น ผู้บริหาร ท้องถิ่น หรือ พนักงานท้องถิ่น ทั้งนี้ นอกจากข้าราชการการเมืองอื่น ซึ่งมีรัฐธรรมนูญ (2) ไม่รับสัมปทานจากรัฐ หน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือ รัฐวิสาหกิจ หรือเข้าเป็นคู่สัญญากับรัฐ หน่วยงานราชการ หน่วยงานรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ อันมีลักษณะการผูกขาดตัดตอนหรือเป็นหุ้นส่วน หรือผู้ถือหุ้นใน ห้างหุ้นส่วนหรือบริษัทที่รับสัมปทานหรือเข้าเป็นคู่ สัญญาในลักษณะดังกล่าว (3) ไม่รับเงินหรือ ประโยชน์ใดๆ จากหน่วยงานราชการ หน่วยงาน ของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจเป็นพิเศษนอกเหนือไปจากที่ หน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ ปฏิบัติกับบุคคลอื่นๆ ในธุรกิจการ งานตามปกติ (กฎหมายคอตกอม (2549), *กฎหมายไทย*, 24 กรกฎาคม 2549,

<http://www.kodmhai.com/m1/m1-98-120.html#m110>)

⁴ สุรพล ทวีศักดิ์ (2549) “ขายหุ้นชินคอร์ป ‘ทักษิณ’ ล้มละลายทางจริยธรรม”,

<http://www.manager.co.th/Daily/ViewNews.aspx?NewsID=9490000016020, 6>

กุมภาพันธ์ 2549, 16:14 น.

ความเป็นเจ้าของทรัพย์สิน การเพิ่มมูลค่าหุ้นอย่างรวดเร็ว ปัญหาทุจริต ในการปฏิบัติงาน ในการเข้าสู่อำนาจ และประชาชนจำนวนมากไม่เข้าใจ ปัญหาของผลประโยชน์ทับซ้อน⁵ ไม่สามารถวินิจฉัยความผิดเกี่ยวกับ ผลประโยชน์ทับซ้อน หรือเห็นว่าผลประโยชน์ทับซ้อนไม่น่าจะมีปัญหา การทุจริต หรือคิดเอาเองว่าการเป็นเจ้าของธุรกิจเป็นความชอบธรรม ของบุคคลผู้มีฐานะร่ำรวยที่จะเข้าสู่การมีอำนาจทางการเมืองจึงไม่น่าจะ เป็นเหตุผลของความทุจริต หรือเห็นว่าไม่น่าจะมีความสำคัญที่จะต้องใส่ใจ ในการตัดสินใจลงคะแนนเลือกตั้ง จึงเกิดปัญหาการแบ่งเป็นฝักฝ่าย ของประชาชน เป็นความขัดแย้งระหว่างฝ่ายที่นิยมชั่วคราวเมือง ฝ่ายรัฐบาลกับฝ่ายที่ต่อต้านฝ่ายรัฐบาล การอธิบายเหตุผลของการนิยมนิยมชั่วคราวเมืองฝ่ายรัฐบาลที่ปรากฏในสาธารณะมักมีปัญหาคความล้มเหลว ในหลักการวินิจฉัยและการวิเคราะห์จึงเป็นการอธิบายโดยใช้ความเชื่อ และทัศนคติ ดังนั้นบทความนี้จึงอธิบายหลักการและเหตุผลของการมี บทบัญญัติห้ามรัฐมนตรีมีผลประโยชน์ทับซ้อนโดยการวิเคราะห์ปัญหา ของผลประโยชน์ทับซ้อนของผู้บริหารประเทศ

การวิเคราะห์เริ่มจาก การอธิบายเหตุผลของความจำเป็นที่ สังคมมนุษย์ต้องมีรัฐบาลโดยใช้ทฤษฎีเกมที่มีชื่อเสียงคือ ความล้มเหลว

⁵ ตัวอย่างที่ดีของกรณีผลประโยชน์ทับซ้อน คือ กรณีการบินไทยกับสายการบินแอร์เอเชีย (Thai Technics.Com 2549, การบินไทย VS แอร์เอเชีย,

<http://www.thaitechnics.com/webboard/view.php?topic=4722>, วันที่ 27 ตุลาคม 2549

และ Thai Technics.Com 2549, “เปิดโปงแผนอุบาทว์ทำลายบินไทย-ยกเว้นภาษีแอร์เอเชีย 8 ปี และยังคงค่าเช่าสนามบินถึง 50 เปอร์เซ็นต์”

<http://www.thaitechnics.com/webboard/view.php?topic=5183> วันที่ 27 ตุลาคม 2549

ของผู้ต้องหา (Prisoners' Dilemma) เป็นเครื่องมือของการวิเคราะห์ (หัวข้อที่ 2) กำเนิดของรัฐบาล (หัวข้อที่ 3) ปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อน (หัวข้อที่ 4) การปกป้องสิทธิและเสรีภาพของมนุษย์ (หัวข้อที่ 5) และสรุป (หัวข้อที่ 6)

2. ทฤษฎีเกมความล้มเหลวของผู้ต้องหา (Prisoners' Dilemma)

ทฤษฎีเกมความล้มเหลวของผู้ต้องหา (Prisoners' Dilemma)⁶ เป็นแบบจำลอง ใช้พยากรณ์การตัดสินใจที่ไม่มีทางเลือกอื่นนอกจากการเลือกยุทธศาสตร์ (Strategy) ของผู้เล่นในเกมที่ยอมรับความเสียหายทั้งสองฝ่าย จึงมีชื่อเรียกว่าทฤษฎีเกมความล้มเหลวของผู้ต้องหา เมื่อบุคคลผู้เล่นในเกมไม่สามารถควบคุมพฤติกรรมของบุคคลผู้เล่นในเกมอีกฝ่ายได้ ทฤษฎีเกมความล้มเหลวของผู้ต้องหา จึงเป็นเครื่องมือที่เหมาะสมสำหรับการวิเคราะห์ปัญหาเกี่ยวกับส่วนรวม (Collective Choice) โดยพยากรณ์ได้ว่าหากผู้เล่นในเกมเลือกยุทธศาสตร์ร่วมมือกันจะทำให้เกิดประโยชน์ส่วนรวมกับทุกฝ่าย ผลของเกมคือมีผู้ชนะทุกฝ่าย (Win-Win Solution) แต่เมื่อผู้เล่นในเกมเลือกยุทธศาสตร์เอาตัวรอดโดยยึดถือประโยชน์ส่วนตัว ผลของเกมคือมีผู้เสียหายทุกฝ่าย จึงนำไปสู่ความหายนะกับทุกฝ่าย ประเด็นเกี่ยวกับเกมความล้มเหลวของผู้ต้องหา (Prisoners' Dilemma) มีดังนี้

⁶ The Prisoner's dilemma was originally framed by Merrill Flood and Melvin Dresher working at RAND in 1950. Albert W. Tucker formalized the game with prison sentence payoffs and gave it the "Prisoner's Dilemma" name (Poundstone, 1992) see Wikipedia (2006), *The classical prisoner's dilemma*, research on 24 July 2006, http://en.wikipedia.org/wiki/Prisoner's_dilemma#The_classical_prisoner.27s_dilemma

ตำรวจพบและสงสัยชาย 2 คน ว่าจะทำความผิด เมื่อตรวจค้นพบว่าพกพาอาวุธผิดกฎหมาย จึงแจ้งข้อหาสงสัยกระทำความผิดปล้นและพกพาอาวุธ และพาไปสอบสวนโดยแยกห้องไม่ให้ผู้ต้องหาปรึกษากัน ได้พนักงานสอบสวนไม่มีหลักฐานหรือพยานการกระทำความผิดปล้นใด ๆ จึงใช้วิธีสอบสวนโดยการแจ้งกับผู้ต้องหาทั้งสองว่า ความผิดในข้อหาปล้นมีโทษจำคุก 10 ปี หากสารภาพจะได้ลดหย่อนโทษจำคุกเพียง 5 ปี หากสารภาพและชี้ความผิดเพื่อนที่ปฏิเสธการทำความผิดจะกันให้พ้นพยานและปล่อยตัวโดยไม่ต้องรับโทษจำคุกเลย หากทั้งสองคนปฏิเสธการทำความผิดจะต้องได้รับโทษในข้อหาพกพาอาวุธมีความผิดจำคุก 1 ปี

การไต่ตรองของผู้ต้องหาทั้งสองมีทางเลือก 4 ช่องทาง ตามที่แสดงใน ตารางที่ 1 คือ

ทางเลือกที่ 1 ผู้ต้องหาทั้งสองร่วมมือกันไม่สารภาพ จะได้รับโทษจำคุกคนละ 1 ปี ในข้อหาพกพาอาวุธ

ทางเลือกที่ 2 ผู้ต้องหา ก สารภาพ และผู้ต้องหา ข ไม่สารภาพ ทำให้ผู้ต้องหา ก ไม่ต้องรับโทษจำคุก และผู้ต้องหา ข ได้รับโทษจำคุก 10 ปี

ทางเลือกที่ 3 ผู้ต้องหา ข สารภาพ และผู้ต้องหา ก ไม่สารภาพ ทำให้ผู้ต้องหา ข ไม่ต้องรับโทษจำคุก และผู้ต้องหา ก ได้รับโทษจำคุก 10 ปี

ทางเลือกที่ 4 ผู้ต้องหา ก และผู้ต้องหา ข ตัดสินใจสารภาพ ทำให้ผู้ต้องหา ก และผู้ต้องหา ข รับโทษจำคุกคนละ 5 ปี

เนื่องจากตำรวจใช้ยุทธศาสตร์แยกสอบสวน ผู้ต้องหาจึงไม่สามารถปรึกษานัดแนะและทำความตกลงกันได้ การใช้สามัญสำนึกทำให้ผู้ต้องหาทั้งสองคนไม่สามารถไว้วางใจการตัดสินใจของเพื่อนอีกคนที่อาจจะชิงสารภาพและให้การเป็นพยานความผิดของตน ทำให้ตนต้อง

ได้รับโทษจำคุกเพียงคนเดียว 10 ปี แต่เพื่อนจะได้รับการปล่อยตัว
โอกาสที่จะเกิดกรณีที่ 1 จึงมีน้อยมาก และไม่น่าไว้ใจ ยุทธศาสตร์
การตัดสินใจตามสามัญสำนึก และไม่อาจจะหลีกเลี่ยงได้ คือ
ยุทธศาสตร์สารภาพ เป็นผลให้ผู้ต้องหาทั้งสองได้รับโทษจำคุกคนละ 5
ปี

ยุทธศาสตร์ที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้นี้ มีผลให้ผู้ต้องหาทั้งสองเสีย
ประโยชน์ ผู้ตัดสินใจปราศจากอำนาจควบคุมเงื่อนไขภายนอก จึง
จำเป็นต้องเลือกยุทธศาสตร์ที่ทั้งสองฝ่ายเสียประโยชน์ร่วมกัน
ประสพการณ์ของผู้ต้องหาทั้งสองย่อมสอนให้เกิดความร่วมมือใน
ภายหลัง แต่ความร่วมมือก็ไม่ใช่ยุทธศาสตร์ที่ถาวร

ตารางที่ 1 ทฤษฎีเกมความร่วมมือของผู้ต้องหาเพื่อหนีความหายนะ—
Prisoners' dilemma

		ยุทธศาสตร์ ผู้ต้องหา ข	
		ไม่สารภาพ	สารภาพ
ยุทธศาสตร์ ผู้ต้องหา ก	ไม่สารภาพ	1, 1	10, 0
	สารภาพ	0, 10	5, 5

ทฤษฎีเกมความล้มเหลวของผู้ต้องหา (Prisoners' Dilemma)
ใช้อธิบายปรากฏการณ์เกี่ยวกับปัญหาของส่วนรวมได้ดี เช่น ปัญหาการ
ใช้ทรัพยากรสาธารณะร่วมกันของคนจำนวนมาก ปัญหาความเสื่อม
โทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ไม่มีบุคคลมีกรรมสิทธิ์
ปัญหาเหล่านี้มีลักษณะเดียวกันคือบุคคลมีการตัดสินใจเป็นอิสระ ไม่มี
การสื่อสารเพื่อตกลงเกี่ยวกับกฎเกณฑ์หรือกติการะหว่างกัน ทฤษฎีเกม

ความล้มเหลวของผู้ต้องหาจึงพยากรณ์ว่าเมื่อทุกฝ่ายไม่สามารถตกลงความร่วมมือกันผลลัพธ์คือทุกฝ่ายร่วมกันสูญเสียประโยชน์ ความล้มเหลวของการตกลงร่วมมือกันมีความหมายเช่นเดียวกันกับการเบียดเบียนกัน สาเหตุของความล้มเหลวคือความเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนและสัญชาติญาณเอาเปรียบบุคคลอื่น ซึ่งเป็นธรรมชาติของมนุษย์ จึงเป็นสัจจะธรรมที่สถานการณ์เช่นนี้นำไปสู่ความหายนะ ซึ่งมนุษย์ทุกคนตระหนักได้ แต่กลับเป็นเส้นทางที่ไม่สามารถหลีกเลี่ยงได้

การร่วมมือกันเป็นผลของการเรียนรู้ความสูญเสีย ความหายนะ แต่สังคมที่มีพัฒนาการจนเป็นปึกแผ่นมั่นคงนับว่าเกิดจากความร่วมมือมากกว่าความเห็นแก่ตัว หรือเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน ในด้านตรงข้ามสังคมที่ประสบแต่ความหายนะนับว่าเป็นสังคมที่ขาดการร่วมมือกัน กำจัดปัญหาการเอาเปรียบและเบียดเบียนซึ่งกันและกัน

ทฤษฎีเกมความล้มเหลวของผู้ต้องหาใช้อธิบายกำเนิดและหน้าที่ของรัฐบาลคือเป็นบุคคลที่ได้รับมอบหมายให้เป็นคนกลางทำหน้าที่บังคับใช้กฎหมายและกติกากับสังคมดังนี้ (Mueller 1989; สมพจน์ กรรณนุช 2544)

นาย แดง เลี้ยงปลุสสัตว์—นาย ดำ ปลุกข้าวโพด—ทั้งสองฝ่ายสามารถสร้างความมั่งคั่ง อุดมสมบูรณ์ และมั่นคง มากขึ้น โดยต่างได้ประโยชน์ร่วมกัน เมื่อมีการแลกเปลี่ยนปลุสสัตว์ กับ ข้าวโพด อย่างไรก็ตามการเลือกสำหรับ นาย แดง กับ นาย ดำ มิใช่มีเพียงการแลกเปลี่ยนผลผลิต หรือสิ่งของของตนเท่านั้น—นาย แดง อาจจะมีความคิดเห็นเอาเปรียบและเลือกที่จะขโมยข้าวโพดของนาย ดำ (แทนที่จะเอาปลุสสัตว์ไปแลก)—และ ในทำนองเดียวกัน—นาย ดำ ก็อาจจะมีความคิดเห็นเอาเปรียบและ

เลือกที่จะขโมยปลุส്ടร์ของนาย แดง (แทนที่จะเอาข้าวโพดไปแลก)—หรือ ทั้งนาย แดง และนาย ดำ เลือกที่จะตอบโต้ซึ่งกันและกันโดยการขโมย

การขโมยเป็นเกมที่ไม่สร้างสรรค์ มีผู้ชนะและมีผู้แพ้ สังคมไม่ได้ ประโยชน์เพิ่มขึ้น เนื่องจากผู้ชนะได้ประโยชน์ หักออกด้วยความเสียหาย ของผู้แพ้ได้ผลลัพธ์เป็นศูนย์ (Zero-Sum Game)—ในทางตรงข้าม การ แลกเปลี่ยน หรือ การค้า เป็นเกมที่สร้างสรรค์ เนื่องจากทั้งสองฝ่ายล้วน ได้ประโยชน์เพิ่มขึ้น และสังคมจึงได้ประโยชน์เพิ่มขึ้น (Positive-Sum Game) ทั้งนี้การแลกเปลี่ยน หรือ การค้ามีลักษณะของความร่วมมือ จึง เรียกได้ว่าเป็น เกมความร่วมมือ (Cooperative Game) และเป็นเกมของ ส่วนรวม (Collective Choice) ที่ทำให้ทุกฝ่ายได้ประโยชน์—ในกรณี แลกเปลี่ยน—ทั้งสองฝ่ายมีเศรษฐกิจดีขึ้น หรือได้ประโยชน์เพิ่มขึ้น โดย ทำให้เกิดความมั่งคั่ง อุดมสมบูรณ์ และมั่นคงทั้งสองฝ่าย—อย่างไรก็ดี ความร่วมมือเป็นพฤติกรรมที่ปราศจากความมั่นคง เนื่องจากมนุษย์มีกิ เลศเป็นธรรมชาติ มีความอยากได้ความมั่งคั่ง อุดมสมบูรณ์ และความ มั่นคงเหนือกว่าผู้อื่น และมีความปรารถนาที่จะมีอำนาจเหนือผู้อื่น เพื่อ ดำรงความมั่นคงของตน ดังนั้นจึงทำให้ทั้งสองฝ่ายแสวงหาโอกาสที่จะ ลักลอบขโมยซึ่งกันและกันหากประสบโอกาส ซึ่งผลลัพธ์ที่ได้คือ เศรษฐกิจของทั้งสองฝ่ายเลวลง เกิดความสูญเสียความอุดมสมบูรณ์ ความมั่งคั่ง และความมั่นคง—นักเศรษฐศาสตร์ในสมัยบุกเบิก เช่น อัดัม สมิท (Adam Smith) ตระหนักในความสำคัญของผลประโยชน์ส่วนรวม (Collective Interest) พอๆกับ ระบบตลาด และกลไกของระบบตลาด (Invisible Hand Market Mechanism)

การวิเคราะห์เปรียบเทียบความสัมพันธ์เชิงการค้า กับ
ความสัมพันธ์เชิงกิจกรรมแสดงใน ตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การประยุกต์ทฤษฎีเกมความล้มเหลวของผู้ต้องหา เพื่อ
อธิบายความล้มเหลวของการตกลงร่วมมือทางการค้า

		ด้า	
		นิยมการค้า	นิยมขโมย
แดง	นิยมการค้า	1 แดง (10—ปศุสัตว์, 9—ข้าวโพด) ด้า (8—ปศุสัตว์, 6—ข้าวโพด)	2 แดง (6—ปศุสัตว์, 5—ข้าวโพด) ด้า (10—ปศุสัตว์, 9—ข้าวโพด)
	นิยมขโมย	3 แดง (10—ปศุสัตว์, 10—ข้าวโพด) ด้า (5—ปศุสัตว์, 3—ข้าวโพด)	4 แดง (7—ปศุสัตว์, 5—ข้าวโพด) ด้า (7—ปศุสัตว์, 5—ข้าวโพด)

ตารางที่ 2 แสดงให้เห็นเศรษฐกิจของ แแดง และ ด้า ในช่อง
หมายเลข 1 เมื่อทั้ง แแดง และ ด้า ค้าขายแลกเปลี่ยนสินค้า สิ่งของ
ระหว่างกัน—หรือไม่ขโมยซึ่งกันและกัน

ในช่องหมายเลข 4—เศรษฐกิจของทั้งสองฝ่ายเลวลง—เมื่อทั้ง
สองฝ่ายเลือกที่จะขโมยซึ่งกันและกัน

ทั้งสองฝ่ายมีเศรษฐกิจดีขึ้นเมื่อเปลี่ยนจากลักขโมยกันในช่อง
หมายเลข 4 ไปสู่ ค้าขายระหว่างกัน หรือ แลกเปลี่ยนกัน ในช่อง
หมายเลข 1

แต่จะเห็นว่า—ในช่องหมายเลข 2 และ 3—หากฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด
ขโมยจากอีกฝ่ายได้ ก็จะทำให้เศรษฐกิจของตนดีกว่าในช่องหมายเลข
1—ความเห็นแก่ตัวหรือ กิเลส เป็นเหตุจูงใจให้มีการลักขโมยเกิดขึ้น—

และถ้าทั้งสองฝ่ายแข่งขันกันขโมย ก็จะทำให้เข้าสู่สถานะในช่องหมายเลข 4 คือทำให้เศรษฐกิจเลวลงกว่าในช่องหมายเลข 1 ทั้งคู่

เมื่อทั้งสองฝ่ายเรียนรู้ว่าเศรษฐกิจของตนจะดีขึ้นหากยุติการ แข่งขันกันขโมยซึ่งกันและกัน—จึงแสวงหาความตกลงที่จะยุติการขโมย และกำหนดกติกาความร่วมมือแลกเปลี่ยนสินค้ากัน การตกลงกันได้ว่า จะยุติการขโมยกัน เป็นเงื่อนไขที่จะทำให้ทั้งสองฝ่ายร่วมกันได้ประโยชน์

3. กำเนิดของรัฐบาล

ข้อตกลงร่วมมือกันยุติการขโมยจะไม่สามารถยืนหยัดอยู่ได้หากปราศจากระบบคุ้มกัน หรือระบบรับประกัน—ดังนั้น—แดง และ ดำ ตระหนักในความจำเป็นที่จะต้องร่วมเสียสละทรัพย์สินบางส่วน เพื่อจ้างบุคคลที่สามที่จะได้รับมอบหมายให้คอยตรวจสอบ ดูแลกฎเกณฑ์และ กติกาของการตกลงยุติการลักขโมย เช่น ตำรวจ ทหาร เจ้าหน้าที่ดับเพลิง ดังนั้น บุคคลที่สามดังกล่าวจึงมีความหมายสำหรับ แดง และ ดำ ในการ ช่วยผดุงความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจ ความอุดมสมบูรณ์ และความมั่นคงของ ตน—และ ในสังคมที่มีสมาชิกจำนวนมาก บุคคลบางคนอาจจะนิยมเอาเปรียบจึงหลีกเลี่ยงหลบซ่อนไม่ยอมร่วมเสียสละทรัพย์สินเป็นค่าใช้จ่าย สำหรับการบริการสาธารณะดังกล่าว แต่ลักลอบได้ประโยชน์จากบริการ ดังกล่าวอยู่ เรียกว่า ผู้ลักลอบได้ประโยชน์ (Free Rider)

รัฐบาลกำเนิดขึ้นในสังคมมนุษย์เพื่อทำหน้าที่เป็นบุคคลที่สาม สำหรับ แดง และ ดำ ในการกำกับดูแลข้อตกลงระหว่าง แดง และ ดำ รัฐบาลจึงประกอบขึ้นด้วยบุคคลที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับกิจการสาธารณะ (Public Affairs) เช่น การทำงานของ ตำรวจ ทหาร เจ้าหน้าที่ดับเพลิง และอื่นๆ ซึ่งนักเศรษฐศาสตร์นิยามผลผลิตหรืองานเหล่านี้ว่า “ประโยชน์

สาธารณะ (Public Goods)” เพราะมีคุณสมบัติที่ให้ประโยชน์กับส่วนรวม หรือปราศจากประโยชน์ส่วนบุคคล และไม่สามารถปิดกั้นการใช้ประโยชน์ของบุคคลใดๆ—และความล้มเหลวของการจัดการผลิต “ประโยชน์สาธารณะ” คือบุคคลผู้ร่วมได้รับประโยชน์จาก “ประโยชน์สาธารณะ” หากทางเลือกเลี่ยงการเสียสละทรัพย์สินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการผลิต “ประโยชน์สาธารณะ” คือการหลีกเลี่ยงการเสียภาษี คำอธิบายปัญหาความล้มเหลวของการจัดการผลิต “ประโยชน์สาธารณะ” คือการที่บุคคลในสังคมต่างมีธรรมชาติเห็นแก่ตัว พยายามเล็ดรอดเอาเปรียบหลบเลี่ยงการให้ความร่วมมือ หลบเลี่ยงการเสียสละทรัพย์สินของตนเพื่อสนับสนุนกิจกรรมสาธารณะ แต่กลับลักลอบได้ประโยชน์จากบริการของกิจกรรมสาธารณะ ซึ่งเป็นการเคลื่อนจากแดนของช่องหมายเลข 1 ไปยังช่องหมายเลข 2 หรือ ช่องหมายเลข 3 ใน **ตารางที่ 2** ซึ่งเมื่อมีบุคคลที่เล็ดรอดเอาเปรียบหลบเลี่ยงการให้ความร่วมมือ หลบเลี่ยงการเสียสละทรัพย์สินของตนเพื่อสนับสนุนกิจกรรมสาธารณะ แต่ยังคงลักลอบได้ประโยชน์จากบริการของกิจกรรมสาธารณะ ได้สำเร็จ ก็จะเป็นตัวอย่าง นำไปสู่การปฏิบัติตามของบุคคลอื่นๆ และเมื่อขยายขอบเขตกว้างขวางขึ้น ก็ย่อมก่อให้เกิดความสูญเสียในลักษณะส่วนรวม

ในแบบจำลอง **ตารางที่ 2** แม้ว่า จะเป็นที่ชัดเจนว่า ในช่องหมายเลข 1 การค้าขายแลกเปลี่ยนกันและไม่ขโมยกัน จะเป็นทางเลือกที่ดีที่สุดสำหรับส่วนรวม—แต่บุคคลผู้มีกิเลส ความเห็นแก่ตัว ย่อมต้องแสวงหาโอกาสที่จะลักขโมย หรือ ชอบที่จะเคลื่อนไปสู่ช่องหมายเลข 2 หรือ 3—ลักษณะเช่นนี้ ทำให้เงื่อนไขในช่องหมายเลข 1 เป็นสภาวะปราศจากดุลยภาพที่ถาวร—แต่สภาวะในช่องหมายเลข 4 เป็นสภาวะ

ดุลยภาพถาวร—หรือเรียกว่าเป็นยุทธศาสตร์หลัก (Dominant Strategy)—แต่เป็นยุทธศาสตร์ของการแข่งขันสู่ชัยชนะของส่วนรวม

การทำให้เงื่อนไขในช่องหมายเลข 1 บังเกิดขึ้น—จำเป็นต้องมีระบบคุ้มกันกติกาของส่วนรวม—เมื่อจำนวนบุคคลที่อยู่ในเกมมีจำนวนน้อย—การตรวจสอบพฤติกรรมการข้อโกงกระทำได้ง่าย—แต่เมื่อมีจำนวนบุคคลในเกมจำนวนมาก—การตรวจสอบพฤติกรรมการข้อโกงกระทำได้ยากหรือมีค่าใช้จ่ายสูงเกินไป—บุคคลบางคนอาจจะฉวยโอกาสข้อโกง หรือ เอาเปรียบ เมื่อการตรวจสอบทำได้ยาก—การบังคับใช้กฎหมายและการลงโทษจึงมีความจำเป็นสำหรับการดำรงรักษาความมั่งคั่ง อุดมสมบูรณ์ และมั่นคงของสังคม

4. ปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อน

ทฤษฎีเกมความล้มเหลวของผู้ต้องหา ซึ่งอธิบายความล้มเหลวของการตกลงร่วมมือทางการค้าแสดงให้เห็นว่าความร่วมมือที่ยั่งยืนจะเกิดขึ้นได้ต่อเมื่อมีบุคคลที่สามซึ่งเป็นกลางได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่กำกับดูแลข้อตกลงระหว่างนายดำและนายแดง หากมีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดกระทำละเมิดข้อตกลง ทำให้มีการเบียดเบียนกันบุคคลที่สามที่เป็นกลางได้รับมอบอำนาจให้ชี้ความผิดและวินิจฉัยโทษฝ่ายที่กระทำผิดได้ การทำหน้าที่ของบุคคลที่สามจึงต้องมีความเป็นกลาง ไม่ลำเอียงเข้าข้างฝ่ายหนึ่งฝ่ายใด หากลำเอียงเข้ากับฝ่ายนายดำก็จะไม่ได้รับความไว้วางใจและการยอมรับจากฝ่ายนายแดง และในทำนองเดียวกัน หากลำเอียงเข้ากับฝ่ายนายแดงก็จะไม่ได้รับความไว้วางใจและการยอมรับจากฝ่ายนายดำ

ปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อนหมายถึงการที่บุคคลที่สามมีผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจร่วมกับฝ่ายนายคำหรือนายแดง หรือการที่บุคคลที่สามเป็นบุคคลที่นายคำหรือนายแดงควบคุมได้หรือบังคับบัญชาได้ หรือไม่เป็นอิสระ

ในทำนองเดียวกันปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อนของนักการเมืองคือการที่นักการเมืองเป็นเจ้าของธุรกิจหรือมีส่วนได้ส่วนเสียกับธุรกิจ หากมีกรณีพิพาทระหว่างธุรกิจของตนกับธุรกิจของคู่แข่ง และธุรกิจของตนเป็นฝ่ายละเมิดข้อตกลง นักการเมืองที่เป็นเจ้าของธุรกิจย่อมมีสิ่งจูงใจให้วินิจฉัยการละเมิดข้อตกลงของฝ่ายธุรกิจตนเองให้เป็นประโยชน์กับฝ่ายธุรกิจของตนเอง ทั้งนี้โดยหลักการจะต้องมีหน้าที่ความรับผิดชอบกำกับดูแลข้อตกลงระหว่างธุรกิจที่เป็นคู่แข่ง ในหลักการวิเคราะห์เกมความล้มเหลวของผู้ต้องหา สถานการณ์เช่นนี้จึงหมายถึงสถานการณ์ที่ปราศจากบุคคลที่สาม การเดินยุทธศาสตร์ของผู้เล่นเกมจึงก้าวเข้าสู่แดนในช่องที่ 2 หรือช่องที่ 3 ของ ตารางที่ 2 และเป็นการก้าวไปสู่แดนในช่องที่ 4 คือมีความเสียหายกับทุกฝ่าย

ปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อนของนักการเมืองเป็นความล้มเหลวของสังคม เมื่อใดที่สังคมมีนักการเมืองที่มีผลประโยชน์ทับซ้อน สถานการณ์เช่นนี้แสดงให้เห็นความผิดปกติของสังคมหรือเป็นสถานการณ์ที่ผิดเพี้ยนไปจากทำนองครองธรรม และมีธรรมชาตินำไปสู่ความขัดแย้งในสังคม และนำไปสู่ความสูญเสียกับทุกฝ่าย โดยหลักการนักการเมืองมีหน้าที่เป็นบุคคลที่สามทำหน้าที่กำกับดูแลข้อตกลงของสังคม เช่น กรณีข้อตกลงระหว่างนายคำและนายแดงใน ตารางที่ 2 ซึ่งข้อตกลงหมายถึงกฎหมาย กฎเกณฑ์ กติกาของสังคม นักรัฐศาสตร์

นิยามข้อตกลงระหว่างนายดำและนายแดงว่า “ข้อตกลงของสังคม (Social Contract)”⁷ และบุคคลที่สามผู้มีภารกิจกำกับดูแลข้อตกลงของสังคมคือกำเนิดของรัฐบาล

คำกล่าวอ้างที่ว่าการเมืองคือการเข้าสู่อำนาจเพื่อปกป้องผลประโยชน์และเป็นความชอบธรรมที่นักธุรกิจจะเข้าสู่อำนาจการเมืองเพื่อปกป้องผลประโยชน์ของตนและพวกพ้องจึงเป็นแนวความคิดที่ผิดพลาด ไม่สอดคล้องกับหลักการ “ข้อตกลงของสังคม (Social Contract)” ซึ่งเป็นข้ออธิบายกำเนิดของรัฐบาล เว้นแต่จะเป็นข้อยกเว้นสำหรับบุคคลที่ไม่ต้องการมีสังคมที่ดีและมีความสงบเป็นระเบียบเรียบร้อย หรือบุคคลที่มีแนวคิดประชานิยมโดยใช้การครอบงำบุคคลส่วนใหญ่ของสังคมด้วยลาภยศและผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจโดยไม่ใส่ใจบุคคลส่วนน้อย ความหมายที่ถูกต้องของการเมืองคือการเป็นคนกลางที่ทำหน้าที่จัดระเบียบของสังคมอย่างเป็นธรรม คือการกำกับดูแลข้อตกลงของสังคม (Social Contract) เพื่อบังคับให้ทุกคนในสังคมแสดง

7 Social contract theory (or contractarianism) is a concept used in philosophy, political science and sociology to denote an implicit agreement within a state regarding the rights and responsibilities of the state and its citizens, or more generally a similar concord between a group and its members, or between individuals. All members within a society are assumed to agree to the terms of the social contract by their choice to stay within the society without violating the contract; such violation would signify a problematic attempt to return to the state of nature. It has been often noted, indeed, that social contract theories relied on a specific anthropological conception of man as either "good" or "evil" ดู Wikipedia (2006), "Social Contract", http://en.wikipedia.org/wiki/Social_contract, research on 24 July 2006,

พฤติกรรมในแดนของการร่วมมือกัน หรือในแดนที่ 1 ของ ตารางที่ 2 และเป็นผลให้สังคมมีแต่ผู้ชนะ

5. การปกป้องสิทธิและเสรีภาพของมนุษย์

หลักฐานทางโบราณคดีแสดงให้เห็นว่าร้อยละ 99 ของประวัติศาสตร์ของมนุษยชาติ⁸ มนุษย์มีการดำรงชีวิตโดยการเก็บเกี่ยวพืช ผลไม้ และล่าสัตว์ ซึ่งมีอยู่ในธรรมชาติ แสวงหาความสะดวกสบายให้กับร่างกายโดยการใช้อากาศสัตว์เป็นเครื่องนุ่งห่มป้องกันร่างกายจากการเปลี่ยนแปลงของอากาศ แสวงหาที่หลบภัย เช่น ร่มไม้ โพงงไม้ ถ้ำ หรือ ชะง่อนหิน และปราศจากความรู้เกี่ยวกับการแก้ปัญหาโรคภัยไข้เจ็บ (Nomadic Way of Life) และเมื่อผ่านพันยุคน้ำแข็งเมื่อประมาณ 15,000 ถึง 8,000 ปี ก่อนคริสตศักราช จนถึง 10,000 ถึง 6,000 ปี ก่อนเริ่มต้นคริสตศักราช เทคโนโลยีของมนุษย์จึงวิวัฒนาการเข้าสู่การเพาะปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์เป็นอาหาร ไม่มีความจำเป็นต้องเดินทางระยะไกลเพื่อหาอาหาร แต่มีการอยู่รวมกันเป็นสังคม หมู่บ้าน และเมือง วิถีชีวิตดังกล่าวทำให้มีการแบ่งงานกันทำ และมีเวลาว่างและพลังเหลือใช้และมากพอที่จะสร้างอาณาจักร อำนาจ ทำสงคราม ประวัติศาสตร์ในยุคนี้ ประมาณ 1,200 ถึง 500 ปี ก่อนคริสตศักราช เช่น อารยธรรมในยูคเมโซโปเตเมีย (Mesopotamia) ซึ่งเป็นสังคมที่มีที่ตั้งอยู่บริเวณแม่น้ำไทกริส (Tigris) และ ยูเฟรติส (Euphrates) จึงเป็นเรื่องของการทำสงครามและการยึดครอง

⁸ <http://www.ecotao.com/holism/huevo/>

การประมาณการที่น่าสนใจ คือ มนุษย์ในยุคเก็บเกี่ยวผลิตผลตามธรรมชาติและล่าสัตว์ต้องการใช้พลังงานระหว่าง 2,000 to 5,000 กิโลแคลอรีต่อคนต่อวัน ในยุคเริ่มต้นสังคมและการเกษตร ต้องการใช้พลังงาน 20,000 กิโลแคลอรีต่อคนต่อวัน ในยุคเริ่มต้นอุตสาหกรรม ต้องการใช้พลังงาน 60,000 กิโลแคลอรีต่อคนต่อวัน และในยุคอุตสาหกรรมสมัยใหม่ ต้องการใช้พลังงาน 120,000 กิโลแคลอรีต่อคนต่อวัน⁹

การแบ่งงานกันทำก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยน ก่อให้เกิดความชำนาญเนื่องจากบุคคลที่เลือกที่จะผลิตสิ่งของเครื่องใช้หรือให้บริการใดย่อมเป็นผู้ที่ผลิตงานนั้นๆ ได้ดีกว่าผู้อื่น จึงได้รับความไว้วางใจ และสิ่งของที่ผลิตได้รับความนิยม กฎเกณฑ์สำหรับการแลกเปลี่ยนเกิดขึ้นตามธรรมชาติ เช่น เสื้อผ้า 1 ชุด แลกกับแป้งสำหรับทำขนมปัง 5 กิโลกรัม เป็นต้น การแลกเปลี่ยนขยายขอบเขตจากภายในชุมชนเล็กๆ ออกไปสู่ระหว่างชุมชน และระหว่างภูมิภาค และระหว่างทวีป ทำให้การแลกเปลี่ยนมีความซับซ้อน เชื่อมโยงเป็นเครือข่ายขนาดใหญ่ สิ่งจูงใจสำหรับการแลกเปลี่ยนในระยะเริ่มต้นของการอยู่รวมกันเป็นสังคมคือความสะดวกสบาย ความอุดมสมบูรณ์ ความไม่ขาดแคลน ความต้องการความปลอดภัยจากอันตรายของธรรมชาติ ซึ่งโดยสรุปความต้องการของมนุษย์ที่พัฒนาให้มีการแลกเปลี่ยนคือความมั่นคง สิ่งจูงใจสำหรับการแลกเปลี่ยนในระยะต่อมา ซึ่งมีการแลกเปลี่ยนที่ซับซ้อน คือ ความมั่งคั่งส่วนบุคคล ขยายออกไปสู่ความมั่งคั่งของชุมชน และความมั่งคั่งของประเทศ อย่างไรก็ตาม

⁹ Ecotao Enterprises (2006), "Human Evolution", Available online at <http://www.ecotao.com/holism/huevo/>, Research on 24 July 2006

ธรรมชาติ เช่น น้ำท่วม ความแห้งแล้ง แผ่นดินไหว เป็นต้น และความขัดแย้งระหว่างชุมชน หรือประเทศ เป็นเงื่อนไขสำหรับความมั่นคงทางเศรษฐกิจ และความมั่งคั่ง จึงเกิดความพยายามที่จะหลีกเลี่ยงปัญหาความไม่มั่นคง มีการสะสมความมั่งคั่ง มีการศึกษาวิจัยสาเหตุ ปัจจัยที่จะดำรงความมั่งคั่ง อุดมสมบูรณ์ และความมั่นคง เพื่อพัฒนาเครื่องมือในการจัดการ จึงเกิดการพัฒนาวិทยาการเพื่อศึกษากระบวนการของระบบเศรษฐกิจ คือ เศรษฐศาสตร์ ดังนั้นเศรษฐศาสตร์ คือ วิทยาการซึ่งประกอบด้วยทฤษฎีสำหรับการพยากรณ์พฤติกรรมของสังคมเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยน การค้า วัตถุประสงค์ของ เครื่องมือ และบริการ ซึ่งสังคมประกอบขึ้นจากการอยู่ร่วมกันของบุคคล ผลผลิตที่เป็นวัตถุประสงค์ของและบริการที่มีการแลกเปลี่ยน ค่าขาย จึงเป็นสิ่งที่มีความค่า เนื่องจากเป็นประโยชน์สำหรับการดำรงชีวิตอย่างมั่นคง อุดมสมบูรณ์ ลดปัญหาจากภัยธรรมชาติ ทำให้สังคมมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

การอยู่ร่วมกันของมนุษย์และมีความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและการค้าระหว่างกันทำให้มีความขัดแย้งและการเรียนรู้ความสูญเสียของความขัดแย้ง และการเรียนรู้การแก้ปัญหาความขัดแย้งโดยการมีข้อตกลงความขัดแย้งเกิดจากสัญชาตญาณยึดถือเอาผลประโยชน์ส่วนตัวเป็นสำคัญ (Self-Interest) ของมนุษย์ ทำให้มีความคิดหาโอกาสเอาเปรียบเพื่อให้ได้ผลประโยชน์มากกว่าเดิม การเรียนรู้การแก้ปัญหาความขัดแย้งโดยการมีข้อตกลงเกิดจากสมดุลระหว่างขั้วความขัดแย้ง และหากปราศจากสภาวะสมดุลระหว่างขั้วความขัดแย้ง ย่อมทำให้ปราศจากการแก้ปัญหาความขัดแย้งโดยการมีข้อตกลงเนื่องจากฝ่ายที่มีอำนาจครอบงำไม่ได้รับความเสียหายมากพอจากการตอบโต้ เมื่อสังคมไม่อยู่ในสภาวะ

สมดุลของขั้วความขัดแย้งสังคมจึงปราศจากข้อตกลงทางสังคม และสังคมนั้นกลายเป็นสังคมทาส และบุคคลปราศจากเสรีภาพ จึงเป็นสังคมที่ไม่พึงปรารถนา ดังนั้นเมื่อสังคมอยู่ในสภาวะสมดุลระหว่างขั้วอำนาจจึงมีความจำเป็นต้องมีคนกลางทำหน้าที่กำกับดูแลข้อตกลงเพื่อแก้ปัญหาคความขัดแย้ง คนกลางดังกล่าวมีชื่อเรียกว่ารัฐบาล

ผลประโยชน์ทับซ้อนทำให้เกิดปัญหาการใช้อำนาจทางธุรกิจแสวงหาอำนาจทางการเมืองแบบเบ็ดเสร็จเพื่อทำให้ตนได้รับผลประโยชน์เป็นทวีคูณ ผลประโยชน์ทับซ้อนจึงไม่เป็นที่ยอมรับของสังคมส่วนรวมและเปิดทางไปสู่ความขัดแย้งและการตอบโต้เพื่อป้องกันการเดินเข้าสู่แดนของสังคมทาส การมีอำนาจเบ็ดเสร็จทำให้สังคมอยู่ในสถานะของความไม่เท่าสของผู้ปกครองที่มีอำนาจโดยปราศจากการคัดค้าน เป็นสังคมที่ไม่เป็นที่ยอมรับเนื่องจากบุคคลยอมปรารถนาอิสรภาพและเสรีภาพในการมีชีวิตและมีความสุขและอยู่อย่างเป็นธรรมในการมีภาระการเสียสละทรัพย์สินของตนเพื่อส่วนรวม การมีข้อตกลงของสังคมย่อมต้องมีการถ่วงดุลของอำนาจ หากฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดขาดอำนาจต่อรองยอมไม่เกิดข้อตกลงของสังคม เนื่องจากเป็นสังคมทาสและการครอบงำสิทธิและเสรีภาพ ดังนั้นการต่อต้านความพยายามครอบงำจึงเป็นความชอบธรรมในการดำรงสิทธิและเสรีภาพของมนุษย์ที่เป็นที่ยอมรับ และได้รับการรับรองโดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

6. สรุป

เมื่อสังคมล้มเหลวในการสกัดกั้นปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อนของนักการเมือง สภาวะเช่นนี้ย่อมเปิดทางให้สังคมเดินเข้าสู่แดนของสังคมทาส ปราศจากอิสรภาพในการดำรงชีวิต ประกอบอาชีพ มีความเป็นอยู่แบบแร้นแค้น เนื่องจากต้องทำงานส่งส่วยให้กับผู้ปกครอง นักการเมืองมีผลประโยชน์ทับซ้อนย่อมมีผลประโยชน์จูงใจให้สะสมอำนาจทางการเมืองเพื่อเพิ่มพูนความมั่งคั่งให้ตนเองและใช้ความมั่งคั่งสะสมอำนาจที่ถูกต้องอย่างไม่รู้จัก และหากการสกัดกั้นล้มเหลวสังคมเข้าสู่สภาวะการขาดสมดุลระหว่างขีดความขัดแย้งและผลประโยชน์ทำให้ส่วนหนึ่งของสังคมกลายเป็นทาส และความปรารถนาความมั่งคั่งและอำนาจไม่รู้จักยอมทำให้สังคมส่วนใหญ่กลายเป็นทาสเพื่อรีดเอาความมั่งคั่งและอำนาจ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มีบทบัญญัติให้นักการเมืองปลอดจากผลประโยชน์ทับซ้อนแต่ยังคงล้มเหลวในการสกัดกั้นปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อน ความขัดแย้งเพื่อสกัดกั้นปัญหาผลประโยชน์ทับซ้อนและการแก้ไขรัฐธรรมนูญจึงเป็นความชอบธรรมในการป้องกันสังคมไทยมิให้ก้าวเข้าสู่แดนของสังคมทาส ราชอาณาจักรไทยควรรักษาสมดุลของขีดความขัดแย้งเพื่อให้ปราศจากการครอบงำแบบเบ็ดเสร็จเพื่อคุ้มครองอิสรภาพและเสรีภาพของคนไทยอย่างเสมอภาค สังคมที่พึงปรารถนาคือสังคมที่คนมีอิสรภาพในการดำรงชีวิต ประกอบอาชีพ มีความเป็นอยู่ที่มั่งคั่งอย่างเสมอภาค โดยสังคมที่ดีจะต้องมีความสมดุลระหว่างขีดความขัดแย้งโดยมีนักการเมืองที่ทำหน้าที่เป็นบุคคลที่สามคอยกำกับดูแลข้อตกลงของสังคมโดยปราศจากผลประโยชน์ทับซ้อน

บรรณานุกรม

- Ecotao Enterprises (2006), "Human Evolution", Available online at <http://www.ecotao.com/holism/huevo/>, Research on 24 July 2006
- Mueller, D.C. (1989), *Public Choice II*, Cambridge University Press.
- Wikipedia (2006), The classical prisoner's dilemma, Available online at http://en.wikipedia.org/wiki/Prisoner's_dilemma#The_classical_prisoner.27s_dilemma, research on 24 July 2006,
- Wikipedia (2006), "Social Contract", Available online at http://en.wikipedia.org/wiki/Social_contract, research on 24 July 2006.
- Wikipedia (2006), "Conflict of Interest" Available online at http://en.wikipedia.org/wiki/Conflict_of_interest, research on 24 July 2006
- Thai Technics.Com (2549), "การบินไทย VS แอร์เอเชีย," <http://www.thaitechnics.com/webboard/view.php?topic=4722>, ค้นคว้า วันที่ 27 ตุลาคม 2549
- Thai Technics.Com (2549), "เปิดโปงแผนอุบาทว์ทำลายบินไทย-ยกเว้นภาษีแอร์เอเชีย 8 ปี และยังคงค่าเช่าสนามบินถึง 50 เปอร์เซ็นต์" <http://www.thaitechnics.com/webboard/view.php?topic=5183> ค้นคว้า วันที่ 27 ตุลาคม 2549

กฎหมายดอตคอม (2549), *กฎหมายไทย*, <http://www.kodmhai.com/m1/m1-98-120.html#m110> ค้นคว้าวันที่ 24 กรกฎาคม 2549

สมพจน์ วรรณนุช (2544), “เศรษฐศาสตร์สำหรับการกำหนดนโยบายสิ่งแวดล้อม (Economics and Analysis of Environmental Policies)”, สำนักวิจัยสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

สุรพศ ทวีศักดิ์ (2549) “ขายหุ้นชินคอร์ป ‘ทักษิณ’ ล้มละลายทางจริยธรรม”, <http://www.manager.co.th/Daily/ViewNews.aspx?NewsID=9490000016020>, 6 กุมภาพันธ์ 2549 16:14 น. ค้นคว้าวันที่ 24 กรกฎาคม 2549